

Inventariserend veldonderzoek door middel van
proefsleuven in het plangebied Brede school
Waalre-Dorp aan de Meester Slootsweg 1

MARTIJN VAN HAASTEREN

met een bijdrage van

KOEN HEBINCK

Zuidnederlandse Archeologische Notities

366

Amsterdam 2016
VUhs archeologie

De serie *Zuidnederlandse Archeologische Notities* is een uitgave van VUhs archeologie, Amsterdam

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Waalre
Contactpersoon: drs. R. Berkvens
Project: Brede school Waalre-Dorp / Meester Slootsweg 1
Objectcode: WLR-MS-15
Registratienummer: 3979031100

Status: Conceptrapport
Auteur: M. van Haasteren, MA.
Bijdragen: drs. K. Hebinck
Illustraties: M. van Haasteren, K. Hebinck

Autorisatie: drs. M. Bink
Omslagontwerp: Mikko Kriek

ISBN 978-90-8614-324-5

©VUhs archeologie Amsterdam, februari 2016
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	ONDERZOEK	6
	2.1 Vooronderzoek	6
	2.2 Methode	6
	2.3 Vraagstelling	7
3	BODEM EN LANDSCHAP	10
	3.1 Inleiding en methode	10
	3.2 Achtergrond	10
	3.3 Resultaten	11
4	RESULTATEN	13
	4.1 sporen	13
	4.2 vondsten	13
5	CONCLUSIE	15
6	LITERATUUR	16

Fig. 1.1. Waalre – Meester Slootsweg 1. Het onderzoeksgebied in blauw op de topografische kaart van Waalre en de locatie van Waalre in Nederland.

I INLEIDING

In opdracht van de gemeente Waalre voerde VUHbs op 16 november 2015 een proefsleuvenonderzoek (protocol IVO-P) uit in het plangebied Brede school Waalre-Dorp aan de Meester Slootweg 1. Op het terrein wordt een nieuw schoolgebouw gerealiseerd, waarvoor het oude schoolgebouw eerst is afgebroken. Het plangebied ligt op een hoge dekzandrug en heeft een hoge archeologische verwachting historische kern. Het proefsleuvenonderzoek had als doel vast te stellen of archeologische waarden aanwezig zijn en deze indien nodig te documenteren voordat ze verstoord zouden worden door de nieuwbouw. Tevens diende de bodemopbouw onderzocht te worden. Bij het proefsleuvenonderzoek zijn op de locatie van het gesloopte deel van de oude school drie sleuven aangelegd in met een totaal oppervlak van 278 m². Bij het onderzoek is geen vindplaats aangetroffen.

Het bevoegd gezag wordt namens de gemeente Waalre uitgeoefend door regioarcheoloog drs. R. Berkvens van Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Het veldteam van VUHbs bestond uit projectleider drs. M. Bink, M. Hendrikse, MA. en M. van Haasteren, MA. Het fysisch-geografisch onderzoek is uitgevoerd door drs. K. Hebinck. De werkzaamheden zijn uitgevoerd conform de richtlijnen in de KNA (versie 3.3) en het Programma van Eisen.¹

De opbouw van dit rapport is als volgt: hoofdstuk 2 behandelt de inkadering van het onderzoek, de resultaten van het vooronderzoek en de methodiek en uitvoering van het proefsleuvenonderzoek. Hoofdstuk 3 is gewijd aan het landschap van de micro-regio en van het onderzoeksgebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten (sporen en vondsten) besproken. Tot slot volgt in hoofdstuk 5 de conclusie.

¹ Berkvens 2014.

2 ONDERZOEK

2.1 VOORONDERZOEK

Op de Archeologische beleidskaart van gemeente Waalre geldt voor het onderzoeksgebied een hoge verwachting historische kern.² Het plangebied ligt op een hoge dekzandrug waarop bewoning kan hebben plaatsgevonden vanaf het Paleolithicum tot in de Volle Middeleeuwen.³ In de loop der tijd is een hoge enkeerdgrond gevormd op het dekzand, die voor extra bescherming van archeologische resten kan zorgen. Uit het plangebied en de directe omgeving zijn echter geen archeologische waarden bekend.

Op basis van historische kaarten uit de 19de eeuw is bekend dat het plangebied op het akkercomplex Kerkackers ligt (figuur 2.1 en 2.2). Aan de westzijde loopt langs het plangebied het Kerkepad en aan de oostzijde de Heuvelsche Kerkweg. Opvallend is dat het Kerkepad enkele onnatuurlijke afsnijdingen heeft, maar één doorgetrokken lijn lijkt te vormen tussen de kern van het gehucht Heuvel en de 12de eeuwse kerk van Waalre. Het is daarom goed mogelijk dat dit Kerkepad ouder is dan de Kerkweg en dat het terug gaat tot het vermoedelijke ontstaan van het gehucht Heuvel in de dertiende eeuw.

De benaming van het plangebied als Kerkackers maakt het aannemelijk dat de landbouwgrond eigendom was van de kerk en dat de opbrengst aan de kerk ten goede kwam. In de 17de en 18de eeuw heeft een deel van het akkercomplex behoord tot de Hoeve ten Rode, die eigendom was van de Prins van Oranje-Nassau. Deze situatie kan echter terug gaan tot de veertiende eeuw.⁴ Het plangebied is onbebouwd gebleven tot in de jaren '70 van de 20ste eeuw. Toen werd de nu afgebroken school gebouwd.⁵

Figuur 2.1. Waalre – Meester Slootsweg. Uitsnede uit de 1832-kaart. De onderzoekslocatie is in rood aangegeven. (Berkvens 2014, 7.)

² Berkvens *et al.*, 2010, bijlage 12.

³ Van Rooij 2014.

⁴ Van Dijk 2000, 126.

⁵ Berkvens 2014, 8.

In 2013 is een bureauonderzoek en verkennend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd door ADC Archeoprojecten. Op basis van het booronderzoek bleek dat de bodem in een deel van het onderzoeksgebied bestaat uit een plaggendek met daaronder mogelijk een akkerlaag, gevolgd door een onverstoorde C-horizont. Uit het onderzoek is geconcludeerd dat op het dekzand sporen te verwachten zijn vanaf het Neolithicum tot in de Volle Middeleeuwen.⁶

Figuur 2.2. Waalre – Meester Slootweg. Foto uit 1925 met de (oude) Sint-Willibrorduskerk en op de achtergrond het akkercomplex Kerkakkers (bron: Walinge 2004).

2.2 METHODE

De werkzaamheden tijdens het onderzoek zijn uitgevoerd volgens de KNA 3.3 en de methoden en technieken die zijn beschreven in het Programma van Eisen.⁷

Binnen het plangebied van 2.800 m² zijn drie proefsleuven aangelegd van ca. 4 bij 25 m met een noord-zuidoriëntatie. Op die manier werd 10 % van het plangebied archeologisch onderzocht. Indien sprake was van archeologische waarden was het mogelijk de sleuven uit te breiden met 72 m². Daarna bestond de optie om, na overleg met en een selectiebesluit van de gemeente Waalre, een doorstart te maken naar een definitieve archeologische opgraving.

De sleuven zijn aangelegd met een bandenkraan met een gladde bak. Het graafwerk werd uitgevoerd door een machinist van Luyten Archeologisch Grondwerk. Sleuven dienden deels ter hoogte van de funderingen van het voormalige schoolgebouw aangelegd te worden. Bij werkput 3 bleek voorafgaand aan het onderzoek een rioolbuis dwars over de geplande sleuf te zijn aangelegd, waardoor op dit gedeelte geen vlak aangelegd kon worden en deze werkput uit twee delen bestaat. De vlakken zijn

⁶ Van Rooij 2014.

⁷ Berkvens 2014, 13-16.

aangelegd onder de enkeerdgrond aan de top van het dekzand en onder toezicht van een senior KNA-archeoloog. Bij de aanleg zijn vondsten verzameld en gedocumenteerd. Tevens is tijdens de aanleg naar metaalvondsten gezocht met een detector. De vlakken zijn gefotografeerd en getekend met GPS. Mogelijke antropogene sporen zijn gecoupeerd, gefotografeerd en schaal 1:20 getekend. In de proefsleuven zijn profielkolommen gedocumenteerd ten behoeve van het aardwetenschappelijk onderzoek. Doordat in de noordelijke delen van de sleuven de bodemopbouw grotendeels was verdwenen door de bouw (en sloop) van de school was het hier niet mogelijk om profielen aan te leggen. Profielen zijn zodoende alleen in de zuidelijke delen van de sleuven aangelegd. Doordat de bodemopbouw in het zuidelijk deel nog intact was, werd duidelijk dat in het noorden de bodem niet tot diep in de C-horizont was verstoord (het vlakniveau is in beide delen ongeveer even hoog). Waardoor zeker was dat het vlak op een juist niveau was aangelegd en er geen sporen door bouw en sloop van de school waren vernietigd. Verder zijn vlak- en maaiveldhoogtes genomen. Nadat het proefsleuvenonderzoek was afgerond is ter plaatste overleg geweest tussen de senior KNA-archeoloog en de adviseur van het bevoegd gezag over de voortgang van het onderzoek. Daarbij is beslist dat uitbreiding van de proefsleuven of een doorstart naar een definitieve opgraving niet nodig was.

Figuur 2.3. Waalre – Meester Slootweg. Vlakoverzichten WP 1, 2 en 3.

2.3 VRAAGSTELLING

Het doel van het proefsleuvenonderzoek bestond uit het inventariseren en waarderen van archeologische waarden. In het programma van Eisen zijn de volgende onderzoeksvragen per thema geformuleerd:⁸

bodemopbouw en landschap

1. Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)?

2. Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van een esdek, podzol, veenvorming, etc.? Zijn er fases te onderscheiden in de bodemopbouw? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan en wat is de waarschijnlijke datering?

⁸ Berkvens 2014, 10-13.

3. Hoe is de stratigrafie in antropogene zin? Is er sprake van loopvlakken, ophogingslagen of cultuurlagen? Wat zijn de kenmerken van de stratigrafische eenheden en wat is de datering? Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?

4. Zijn er aan de onderkant van het plaggendek ontginningssporen, zoals spitsporen of esgreppels, aanwezig? Dekt het esdek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het esdek? Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het esdek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit esdek?

5. Is er sprake van (sub)recente verstoring en postdepositionele processen?

sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

6. Indien het onderzoek geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van: aantoonbare afwezigheid van bewoning en / of actief landgebruik, verstoring van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door werk- of weersomstandigheden?

7. Indien het onderzoek wel archeologische fenomenen heeft opgeleverd, hoe kan de vindplaats beschreven en geïnterpreteerd worden?

synthese

8. Hoe kan na dit onderzoek de bewonings- en gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied beschreven worden? In welke mate is er sprake van discontinuïteit of continuïteit?

9. Hoe en waarom heeft de locatie het geconstateerde gebruik verloren (indien dat het geval is) en wat is er daarna gebeurd? Wat is de relatie met het huidige gebruik van de locatie?

10. Wat is de relatie tussen de onderzoekslocatie en het landschap in de omgeving, voor, tijdens en na de onderzochte periode? Waarom zou men deze locatie uitgekozen hebben voor de ter plekke aangetroffen functie(s)? Welke conclusies kunnen getrokken worden over de invloed van de mens op de vorming van het landschap?

11. Wat is de relatie tussen het gebruik en de geschiedenis van de onderzoekslocatie en de historische, historisch-landschappelijke, bouwhistorische en overige cultuurhistorische aspecten van zijn omgeving?

12. Hoe vergelijkbaar is de onderzochte locatie met andere locaties met dit complextype in de archeoregio en deze datering en hoe passen de bevindingen van het onderzoek in de regionale context?

waardebepaling

13. In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?

14. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied?

15. Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen (zie ook vraag 11 en 12) en welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied?

16. Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?

17. Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde.

conclusie, evaluatie, aanbevelingen

18. Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van deze vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?

19. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?

20. In welke mate heeft dit onderzoek bij kunnen dragen aan de bovengenoemde centrale vraag en aan onderzoeksthema's uit de NOaA en andere onderzoeksagenda's? In welke mate heeft dit onderzoek in een datalacune kunnen voorzien? Hoe is het kennisrendement te omschrijven?

21. Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud of verder onderzoek vanuit AMZ-perspectief gewenst?

22. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen dit onderzoeksgebied als in aangrenzende of naburige percelen?

3 BODEM EN LANDSCHAP

Koen Hebinck

3.1 INLEIDING EN METHODE

Tijdens het onderzoek is fysisch-geografisch onderzoek verricht om de landschappelijke context van het plangebied nader te bepalen. Hiervoor zijn de profielen in de proefsleuven gedocumenteerd door middel van kolomopnames. Alle profielen zijn met de hand opgeschaafd, ingekrast en gedocumenteerd. Hierbij zijn zowel lithologische lagen als archeologisch relevante lagen onderscheiden. Hierbij moet gedacht worden aan vegetatieniveaus, vondstlagen, cultuurlagen en eventuele sporen. De bodemopbouw is beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB), die is gebaseerd op NEN5104.⁹

3.2 ACHTERGROND

Waalre ligt in het oostelijk deel van de archeoregio Brabants Zandgebied, in de Roerdalslenk. De Roerdalslenk is een dalingsgebied tussen de Peelhorst in het oosten en het Kempen Blok in het westen. Het is ontstaan in het Vroeg-Tertiair (Oligoceen) en is grotendeels opgevuld met mariene sedimenten en vanaf het Vroeg-Pleistoceen met afzettingen van de Rijn en in minder mate van de Maas. Deze afzettingen van de Rijn en de Maas worden gerekend tot de Formatie van Sterksel en bestaan voornamelijk uit grove zanden en grinden.¹⁰ Door tektonische bodembewegingen krijgen de Rijn en de Maas een meer oostelijke ligging, waardoor deze rivieren de Roerdalslenk verlaten. Vanaf de tweede helft van het Midden-Pleistoceen worden er geen sedimenten meer door de Rijn en de Maas in de Roerdalslenk afgezet. Ter plaatse van het opgravingsterrein komen de pleistocene rivierafzettingen van de Rijn en de Maas door de voortgaande bodemdaling nu voor vanaf een diepte van 21,5 meter onder het huidige maaiveld.¹¹

Het huidige landschap is voornamelijk gevormd tijdens het laatste glaciaal, het Weichselien (115.000 – 10.000 geleden). Door de bodemdaling in de Roerdalslenk is er tijdens het Weichselien (en voorgaande glacialen) een dik pakket sediment afgezet op de fluviatiele afzettingen. Tijdens het koudste deel van het Weichselien, het Laat- Pleniglaciaal (26.000 – 13.000) worden de zogenaamde nat-eolische zanden van de Formatie van Boxtel afgezet. Dit zijn zanden die overwegend door wind zijn afgezet, maar deels door sneeuwsmeltwater zijn omgewerkt. Ze kenmerken zich door het voorkomen van leemlaagjes en grindsnoertjes. Deze afzettingen stonden voorheen wel bekend als Oud Dekzand of fluvioperiglaciale afzettingen en vormen een licht golvend landschap.¹² Tijdens het laatste deel van het Weichselien, het Laat-Glaciaal (13.000 – 10.000 jaar geleden) verbetert het klimaat en keert de begroeiing terug, waardoor de nat-eolische zanden worden vastgelegd. Doordat tijdens twee koude intervallen in het Laat-Glaciaal, de Vroege en Late Dryas, de vegetatie weer deels verdwijnt, kunnen de zanden lokaal verstuiven en ontstaan dekzandruggen in het landschap.¹³ Deze dekzandruggen zijn puur eolisch van oorsprong en vormen het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel. Voorheen stonden deze zanden bekend als Jong Dekzand.¹⁴

In het Holoceen kan door het verbeterde klimaat in deze afzettingen bodemvorming optreden. Afhankelijk van het moedermateriaal bestaat de bodem op de hogere droge gronden voornamelijk uit humus- of moderpodzolgronden. In de grove en arme gronden zijn voornamelijk haarpodzolgronden

⁹ Bosch 2007/ Nederlands Normalisatie Instituut 1989.

¹⁰ De Mulder et al. 2003.

¹¹ gebaseerd op de boring B51D0021 geraadpleegd via www.dinoloket.nl.

¹² Schokker et al. 2005.

¹³ Berendsen 2004, 107-134.

¹⁴ Schokker et al. 2005.

gevormd, terwijl in de lemigere en rijkere gronden vooral holtpodzolgronden te vinden zijn. In de lagere delen van het landschap worden door hoge grondwaterstanden voornamelijk veldpodzolgronden, vlakvaaggronden, beek- en gooreerdgronden gevormd. In de laagste delen van het landschap kan ook veen worden gevormd. Door de introductie van het potstal-systeem in de Late Middeleeuwen ontstaan rondom de dorpen zogenaamde plaggen- of esdekken: dikke humusrijke pakketten, die op de bodemkaart worden aangeduid als enkeerdgronden.

Op het AHN is duidelijk te zien dat de onderzoekslocatie op een hoger gelegen dekzandrug ten oosten van het dal van de Dommel ligt (zie figuur 3.1). Volgens de bodemkaart is er op de dekzandrug een hoge zwarte enkeerdgrond ontstaan. Enkeerdgronden zijn zandgronden met een donkere zwarte bovengrond die dikker is dan 50 cm.¹⁵ Door de ligging op een hoger gelegen dekzandrug, zal er van oorsprong waarschijnlijk een podzolbodem aanwezig geweest zijn. Maar deze is waarschijnlijk bij de ontginning van het gebied (deels) opgenomen in het eerddek. Ook kan door latere bodemingrepen bij de inrichting van het terrein de natuurlijke bodemopbouw verstoord zijn.

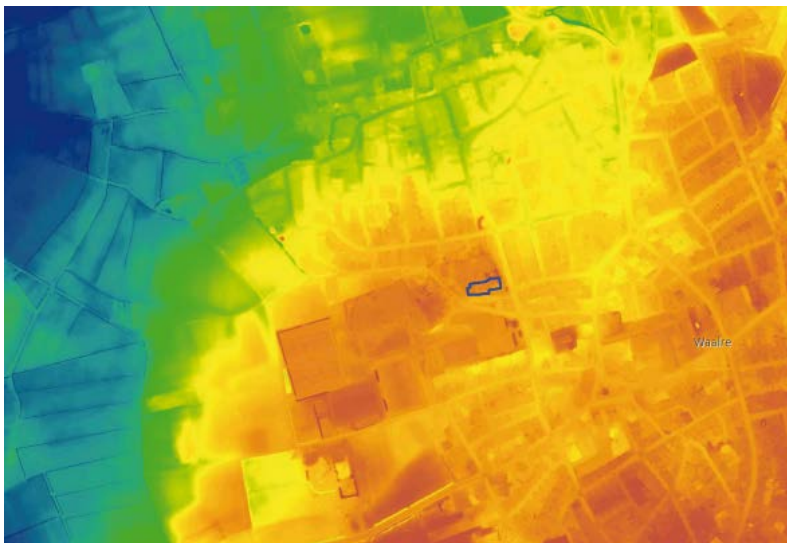

Fig. 3.1. Waalre – Meester Slootweg 1. Het plangebied op een uitsnede van het AHN. Bron: www.ahn.nl

3.3 RESULTATEN

De bodem binnen het plangebied bestaat aan de top uit 28 tot 64 cm dikke recent geroerde bovenlaag van donker bruingrijs, zwak siltig zand. Hieronder is overal binnen het plangebied een 30 tot 46 cm dik donker bruin pakket zwak siltig, zwak humeus zand aanwezig met daaronder nog een donker bruingrijze laag (zie figuur 3.2). In beide lagen zijn houtskoolspikkels waargenomen. Dit betreft twee lagen van het verwachte eerddek. Zoals in figuur 3.2 te zien is, is in werkput 3, in het westelijke deel van het plangebied, hieronder nog een 10 cm dikke licht bruingrijze laag en een bruingrijze laag aanwezig. Ook dit zijn twee lagen die deel uitmaken van het eerddek. In werkput 2 ontbreekt de licht bruingrijze laag en in werkput 1 zijn beide lagen grotendeels afwezig.

In het profiel in werkput 3 is onder het eerddek een dunne roodbruine laag aanwezig (zie figuur 3.2). Dit betreft een restant van een podzol-B-horizont. Ook in het profiel in werkput 2 is nog een klein restant van een B-horizont zichtbaar. In het profiel in werkput 1 gaat het eerddek met een scherpe grens direct over in de C-horizont. In het vlak van werkput 1 zijn nog wel restanten van een B-horizont te zien. De C-horizont bestaat in het gehele plangebied uit licht geel, zwak siltig zand.

¹⁵ De Bakker/Schelling 1989, 141.

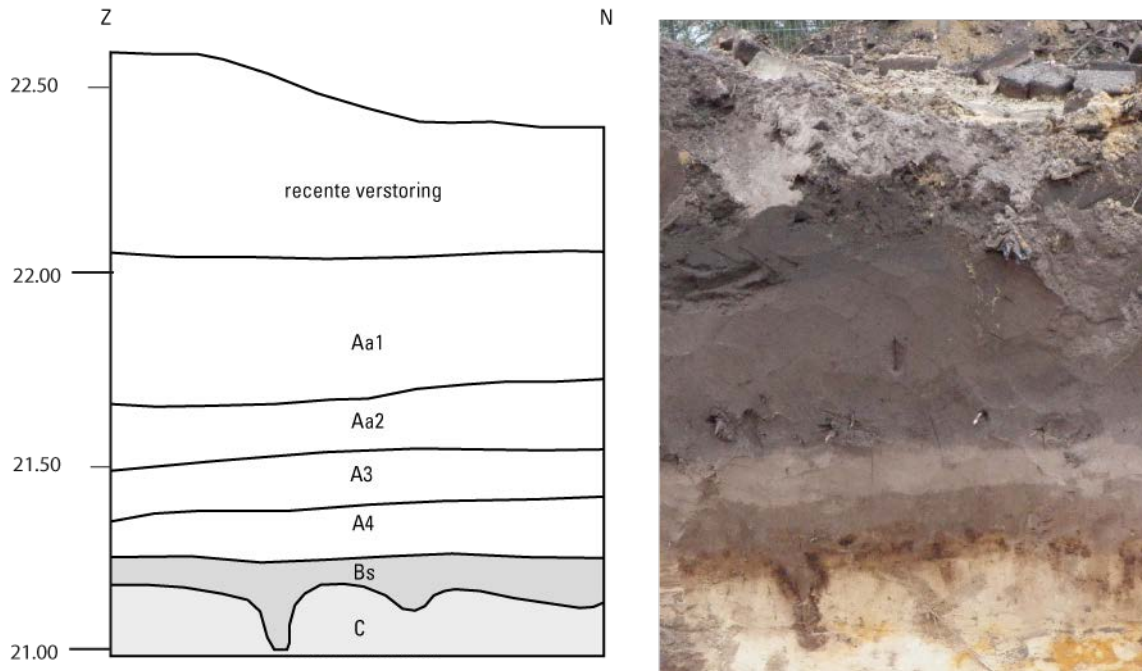

Fig 3.2. Waalre – Meester Slootweg 1. Het profiel in werkput 3 met het eerddek met daaronder het restant van een B-horizont.

Uit de hierboven beschreven bodemopbouw blijkt dat overal binnen het plangebied het verwachte eerddek aanwezig is. Het eerddek heeft, inclusief de recent geroerde bovenlaag, een dikte van 100 tot 150 cm. Hiermee kan de bodem binnen het plangebied, overeenkomstig de bodemkaart, geclassificeerd worden als hoge zwarte enkeerdgrond. Binnen het eerddek zijn maximaal vier lagen te onderscheiden. Deze verschillende lagen zijn vermoedelijk ontstaan door de wisselende samenstelling (verhouding organisch-mineraal materiaal) van de plaggenmest door de tijd heen. De onderste twee lagen zijn duidelijk lichter van kleur. Dit zal deels het gevolg zijn van de grotere ouderdom van deze lagen waardoor het aanwezige organisch materiaal verder is vergaan, maar ook doordat deze lagen waarschijnlijk voornamelijk bestaan uit het verploegde oorspronkelijke bodemprofiel.

Dit oorspronkelijke bodemprofiel, zo blijkt uit de aanwezigheid van een restant van een B-horizont, uit een humuspodzolbodem. Het grootste deel van het podzolprofiel, waaronder ook de lichtgrijze E-horizont, zal zijn opgenomen in de onderste lagen van het eerddek. Dit zal dus mede de oorzaak zijn van de lichtere kleur van de onderste akkerlagen. De oorspronkelijke aanwezigheid van een podzolbodem binnen het plangebied en de aard van deze bodem, duiden op de ligging op een hoger gelegen dekzandrug waar de grondwaterstanden laag genoeg waren voor podzolering. Wel zijn er, vrijwel direct in de top van de C-horizont roestvlekken aanwezig, die wijzen op een periodiek hogere (schijn)grondwaterspiegel. De C-horizont bestaat in het gehele plangebied uit het eolische dekzand dat behoort tot het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel.

4 RESULTATEN

4.1 SPOREN

Bij het onderzoek zijn 16 spoornummers uitgedeeld (tab. 4.1). De resultaten zullen hier worden besproken. In werkput 1 is één mogelijk paalspoor aangetroffen (fig. 4.1). Het spoor is 16 cm diep. De vulling ervan is grijs gevlekt. Daarnaast is een spoor gedefinieerd als schopsteek. Mogelijk maakt het deel uit van spitsporen uit de bovenliggende ploeglaag, die bij ook aanleg van de proefsleuven boven het vlakniveau zijn waargenomen. In het profiel zijn onder de twee lagen plaggendek nog twee lagen zichtbaar die zijn geïnterpreteerd als ploeglagen (hoofdstuk 3). Laag S996 is grijzer en bevat minder humeus materiaal dan laag S995 daaronder, doordat in deze laag een deel van de B-horizont is omgespit en opgenomen.

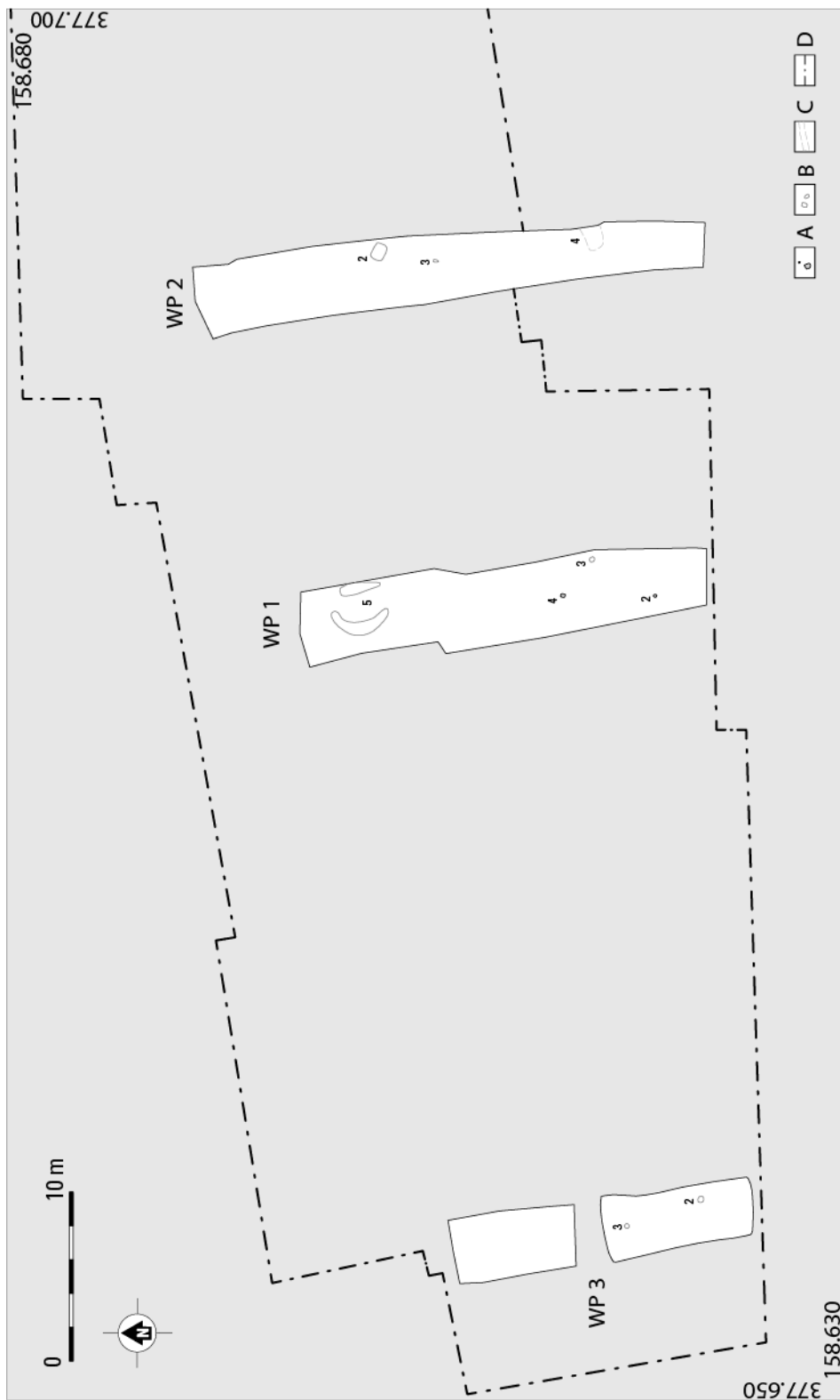
4.2 VONDSTEN

In totaal zijn vier fragmenten aardewerk verzameld. Uit het profiel in werkput 1 komt uit de onderste laag van het plaggendek (S997) een fragment roodbakkend geglaazuurd aardewerk. Bij de aanleg van werkput 3 is uit een van de ploeglagen een bodemfragment blauwgrijs aardewerk van het type Elmpt verzameld. In werkput 2 zijn bij de aanleg een scherf Pingsdorfaardewerk en een scherf witbakkend Maaslands aardewerk met manchetrans gevonden. Het aardewerk stamt uit de Volle en Late Middeleeuwen.

Werkput	Spoornummer	Definitie	Vnr.	Type	Datering
1-3	1	C-horizont	1	Roodbakkend	LME-NT
1	2	paalkuil	2	Elmpt	VolME
1	3	natuurlijk	3	Maaslands	VolME (1125-1175)
1	4	schopsteek	4	Pingsdorf	VolME
1	5	natuurlijk – boomval			
2	2	natuurlijk			
2	3	natuurlijk			
2	4	recente verstoring			
3	2	natuurlijk			
3	3	natuurlijk			
1-3	999	bouwvoor			
1-3	998	A-horizont Aa1			
1-3	997	A-horizont Aa2			
2	996	A-horizont A3			
1-3	995	A-horizont A4			
2,3	994	B-horizont			

Tabel 4.2. Waalre – Meester Slootweg 1.
Overzicht vondsten.

Tabel 4.1. Waalre – Meester Slootweg 1.
Overzicht sporen.

Figuur 4.1. Waalre – Meester Slootweg 1. Allesporenkaart. Schaal 1:400.

A: antropogene sporen. B: natuurlijke sporen. C: recente verstoringen. D: begrenzingen onderzoeksgebied.

5 CONCLUSIE

In dit hoofdstuk wordt de conclusie van het onderzoek verwoord. Antwoorden op de onderzoeksvragen uit het Programma van Eisen worden in lopende tekst per thema gegeven. Doordat binnen het onderzoeksgebied geen vindplaats is aangetroffen zijn niet alle onderzoeksvragen van toepassing.

bodemopbouw en landschap

Het onderzoeksgebied ligt op een hoge dekzandrug waarop een hoge zwarte enkeerdgrond is gevormd. In de gedocumenteerde profielen is zichtbaar dat de bodem bestaat uit een bouwvoor, een dik eerddek dat uit vier lagen bestaat. Onder de onderste laag is een deel van een B-horizont zichtbaar. Hierdoor is duidelijk dat de bodem oorspronkelijk een podzolopbouw heeft gehad. Onder de B-horizont is het dekzand zichtbaar. Hieruit is op te maken dat eventuele sporen uit de periode voor de ontginningen niet verstoord zouden moeten zijn. De onderste lagen van het eerddek, de ploeglagen, zijn mogelijk het gevolg van de ontginningen van het gebied. Uit de lagen is aardewerk uit de Volle Middeleeuwen verzameld. In de bovenste laag van het eerddek is roodbakkend aardewerk aangetroffen uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd. In het noordelijke deel van het plangebied is het dek verstoord door het schoolgebouw dat pas is gesloopt.

sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

Er is geen vindplaats aangetroffen binnen het plangebied. Slechts één spoor is mogelijk een paalspoor van beperkte omvang. Waarschijnlijk is het gebied in gebruik geweest als akkerland. Desondanks geeft noch de landschappelijke context noch eventuele verstoring van de bodem een verklaring voor de afwezigheid van archeologische resten. De verwachting voor de aanwezigheid van deze resten in de omgeving is dan ook onverminderd hoog, ook de aanwezigheid van enkele scherven volmiddeleeuws aardewerk wijst op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in de omgeving.

synthese

Het gebied is vanaf de ontginningen in de Middeleeuwen waarschijnlijk tot aan de bouw van het schooltje in de jaren '70 van de vorige eeuw in gebruik geweest als akkerland. De opbouw van de bodem met een esdek en ploeglagen wijst in deze richting, alsook het toponiem Kerkakkers.

waardebepaling

Doordat geen vindplaats is aangetroffen binnen het plangebied is een waardebepaling niet van toepassing.

conclusie, evaluatie, aanbevelingen

Binnen het plangebied is geen vindplaats aangetroffen. Vervolgonderzoek wordt binnen het plangebied dan ook niet geadviseerd. Het is echter goed mogelijk dat archeologische waarden zijn aan te treffen op aangrenzende percelen. Uit het onderzoek blijkt dat de vlakhoogten in noordelijke en oostelijke richting oplopen. Daarom wordt geadviseerd om bij graafwerkzaamheden in het kader van sloop en nieuwbouw van het nog aanwezige deel van de school die dieper gaan dan 21,40 m +NAP deze gepaard te laten gaan met archeologisch onderzoek.

6 L I T E R A T U U R

- Bakker, H. de/J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.
- Berkvens, R., 2014: *Programma van Eisen 2014 - nr. 3. IVO-Proefsleuven met mogelijke doorstart naar opgraving. Plangebied Meester Slootweg 1 te Waalre, gemeente Waalre*, Eindhoven.
- Berkvens, R. et al. 2011: *Kempisch Erfgoed in Beeld. Een regionale erfgoedkaart voor de Kempen- en A2 gemeenten: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot, Reusel-De Mierden, Waalre, Valkenswaard, Cranendock en Heeze-Leende*, Eindhoven (SRE Milieudienst Rapport versie 1.0).
- Bosch, J.H.A., 2007: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2*, Utrecht (TNO-rapport NITG 2007-U-R0246/A).
- Bijsterveld, A.-J./T. van Dijk et al., 2000: *Het herengoed van Waalre, De Heren, het Kasteel en de Loondermolen, circa 1300-1940*, Waalre.
- Dijk, T. van, 2000: Herengoed en boerengoed, Tweeduizend jaar houten en stenen gebouwen in Waalre, in: Bijsterveld, A.-J./T. van Dijk et al., 2000: *Het herengoed van Waalre, De Heren, het Kasteel en de Loondermolen, circa 1300-1940*, Waalre, 117-139.
- Mulder, E.F.J. de/M. C. Geluk/I.L. Ritsema/W. E. Westerhoff/T. E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*, Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Rooij, J.A.G. van, 2014: *Meester Slootweg 1 te Waalre. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*, Amersfoort.
<http://dx.doi.org/10.17026/dans-x73-w4wx>
- Schokker, J./F.D. de Lang/H.J.T. Weerts/C. den Otter/S. Passchier 2005: *De Formatie van Boxtel*. In: Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond. Geraadpleegd in juli 2015 op <http://www.dinoloket.nl/formatie-van-boxtel>.
- Walinga, J. (red), 2004: *De kerk van Sint-Willibrord in Waalre, Dertien eeuwen historie*, Waalre.